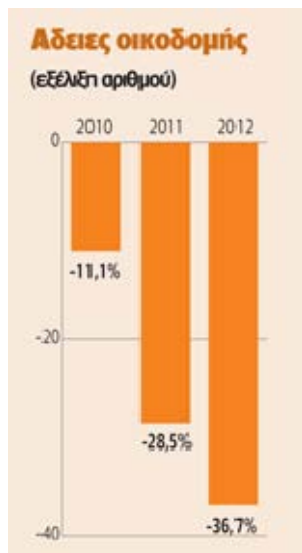

Κομισιόν: Λιτότητα και έλλειψη μεταρρυθμίσεων έπληξαν τις μικρομεσαίες

Έκθεση καταγράφει υστέρηση των ελληνικών μμε σε σχέση με την Ε.Ε. στην πρόσβαση σε ρευστότητα, στις κρατικές ενισχύσεις, στην ανταπόκριση του Δημοσίου, στη διεθνοποίηση, στις δεξιότητες και στην καινοτομία

Η παρατεταμένη ύφεση, την οποία επιδεινώνουν τα μέτρα λιτότητας, και η καθυστέρηση της εφαρμογής από ελληνικής πλευράς των απολύτως απαραίτητων μεταρρυθμίσεων έπληξαν σοβαρά τις μμε, σε βαθμό δυσανάλογο εν συγκρίσει με τις μεγάλες επιχειρήσεις, επισημαίνει σε έκθεσή της για το 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με την 20σέλιδη έκθεση για τις μμε στην Ελλάδα, που δημοσιοποίησε χθες η Κομισιόν, ναι μεν από το 2013 διαφαίνεται φως στην άκρη του τούνελ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ωστόσο σήμερα καταγράφονται σημαντικότερα προβλήματα κυρίως στους κλάδους των κατασκευών και της μεταποίησης, ενώ εξαίρεση αποτελούν οι μμε που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας.

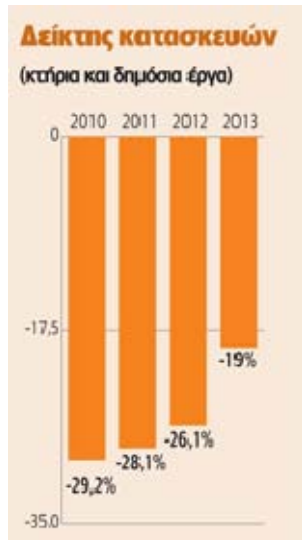
Από την έκθεση της Κομισιόν προκύπτει σαφέστατα ότι οι ελληνικές μμε υστερούν σε σχέση με τις ευρωπαϊκές στην πρόσβαση σε ρευστότητα, στην ανταπόκριση της δημόσιας διοίκησης, στις κρατικές ενισχύσεις και δημόσιες συμβάσεις, στη διεθνοποίηση, στις δεξιότητες και στην καινοτομία. Σε όλους τους παραπάνω τομείς κινούνται σαφώς κάτω του μέσου όρου της Ε.Ε.

Εθνικό σχέδιο στήριξης

Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, τα αποτελέσματα της κρίσης ανάγκασαν την κυβέρνηση να προσαρμόσει το εθνικό σχέδιο για την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (2010-2013) και να ενισχύει τα υφιστάμενα προγράμματα για τη στήριξη της αυτοαπασχόλησης.

Αφενός, έχουν ληφθεί ειδικότερα μέτρα για την υποστήριξη των πολύ μικρών επιχειρήσεων με τη δημιουργία μιας πιο ευέλικτης μορφής ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας (IKE).

Αφετέρου, οι προσπάθειες για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης έχουν ως αποδέκτες ειδικές ομάδες όπως οι νέοι, οι άνεργοι και οι γυναίκες (π.χ. γυναικεία επιχειρηματικότητα).

Επίσης, κατά την περίοδο 2012-2013 η ελληνική κυβέρνηση δρομολόγησε ορισμένες ειδικές και στοχευμένες πρωτοβουλίες για τις μμε σύμφωνα με τις αρχές της Κομισιόν, κυρίως στους τομείς της διεθνοποίησης και της καινοτομίας.

Ανά κλάδο

Αναφορικά με τους κλάδους δραστηριότητας των μμε, η Κομισιόν αναφέρεται στην ενέργεια, τις κατασκευές και τη μεταποίηση, με τον πρώτο να σημειώνει καλές επιδόσεις και τους άλλους δύο ραγδαία επιδείνωση τα τελευταία χρόνια.

Η έκθεση χαρακτηρίζει την παραγωγή ενέργειας ως έναν ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα για τις μμε, με ποσοστά ανάπτυξης 29,1% (2009), 25,1% (2011) και 19,4% (2012) στον κύκλο εργασιών, που μπορούν να αποδοθούν εν μέρει στη συνεχιζόμενη υποστήριξη του Δημοσίου σε ενεργειακά προγράμματα για την ενθάρρυνση της μετάβασης στην «πράσινη» οικονομία.

Επίσης, το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα (2007-2013) έχει υποστηρίξει τη δημιουργία υποδομών στον τομέα του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού και την ενεργειακή αποδοτικότητα των κατοικιών και των δημόσιων κτηρίων.

Στον κατασκευαστικό κλάδο, οι μμε (και οι μεγάλες) υπέστησαν σημαντική κάμψη την περίοδο 2008-2012. Αυτή η αρνητική ανάπτυξη επιβεβαιώνεται από τη σταθερή πτώση του αριθμού των αδειών οικοδόμησης που χορηγούνται: -11,1% (2010), -28,5% (2011) και -36,7% (2012).

Επιπλέον, ο δείκτης κατασκευών (που καλύπτει τα κτήρια και τα δημόσια έργα) μειώθηκε κατά 29,2% (2010), 28,1% (2011), 26,1% (2012) και 19,0 % (2013).

Σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου, οι μμε υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση του αριθμού των εργαζομένων στις κατασκευές (Μεγάλες επιχειρήσεις: -19%, μμε -35%) και προστιθέμενης αξίας (Μεγάλες επιχειρήσεις: -20%, μμε -33 %).

Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι η εξαφάνιση μεγάλων δημόσιων συμβάσεων οδήγησε τις μεγάλες επιχειρήσεις να στραφούν σε μικρότερα κατασκευαστικά έργα, εκτοπίζοντας τις μμε.

Επιπλέον, ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις έχουν μετακινηθεί προς περιβαλλοντικά/ενεργειακά έργα (π.χ. αιολικά πάρκα, ενεργειακή υποδομή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) ή έργα διαχείρισης/ανακύκλωσης αποβλήτων. Αντιθέτως, οι μμε δραστηριοποιούνται κυρίως στην ιδιωτική αγορά, η οποία κατέρρευσε μετά το 2009, επισημαίνει η Κομισιόν.

Οι μμε επλήγησαν επίσης από την κρίση στο μεταποιητικό κλάδο. Συνολικά, κατά την περίοδο 2008-2012, ο αριθμός των εργαζομένων συρρικνώθηκε κατά περίπου 20% και η προστιθέμενη αξία μειώθηκε κατά περίπου 10%.

Και πάλι, οι μεγάλες επιχειρήσεις επλήγησαν λιγότερο την περίοδο 2009-12, τόσο από άποψη απασχόλησης (Μεγάλες Επιχειρήσεις: -8%, μμε -14%) όσο και προστιθέμενης αξίας (Μεγάλες επιχειρήσεις: -6%, μμε -16 %).

Η αρνητική ανάπτυξη μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στα μέτρα λιτότητας, ιδιαίτερα στην αύξηση των φόρων και σε άλλες εξελίξεις, όπως η μείωση των μισθών και των συντάξεων.

Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε αυξημένη χρηματοπιστωτική επιβάρυνση και φορολογικές υποχρεώσεις για τις επιχειρήσεις, σε συνδυασμό με μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών - προκλήσεις οι οποίες αντιμετωπίζονται κατά κανόνα καλύτερα από τις μεγάλες επιχειρήσεις σε σχέση με τις μμε, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα.

Επιπλέον, έχουν πλέον καταργηθεί πολλά φορολογικά κίνητρα και φοροαπαλλαγές που απολάμβαναν στο παρελθόν οι μμε.

Δημόσιες συμβάσεις

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι κατά πολύ χαμηλότερη από το μέσο όρο της Ε.Ε. και εμφανίζει δείγματα επιδείνωσης, ιδιαίτερα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων για τις μμε.

Επιπλέον, ο χρόνος που χρειάζονται οι δημόσιες αρχές για να καταβάλουν τις πληρωμές έχει αυξηθεί (2011: 66 ημέρες, 2012: 114 ημέρες) και είναι τετραπλάσιος του μέσου όρου της Ε.Ε.

Ωστόσο, η Κομισιόν περιμένει μια βελτίωση της κατάστασης, καθώς η Ελλάδα μετέφερε στο εθνικό δίκαιο, το Μάιο του 2013, την οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών, με έναρξη εφαρμογής από τη 16η Μαρτίου 2013. Επιπλέον, η χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων από τις ελληνικές μμε βρίσκεται σχεδόν στο επίπεδο του μέσου όρου της Ε.Ε., μια θετική τάση που αναμένεται να ενισχυθεί από την ύπαρξη (από το 2011) μιας πύλης για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και από την εφαρμογή του νόμου 4155/2013 σχετικά με το εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων.

Δεξιότητες και καινοτομία

Σύμφωνα με την έκθεση της Κομισιόν και σε ό,τι αφορά τις δεξιότητες, οι ελληνικές μμε και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες απ' ό,τι οι αντίστοιχες της Ε.Ε. να παρέχουν κατάρτιση στους εργαζόμενούς τους και οι εργαζόμενοι έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η ετοιμότητα των ελληνικών μμε να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες πληροφοριών, με βάση τις ηλεκτρονικές αγορές και πωλήσεις που πραγματοποιούν, βρίσκεται επίσης κάτω από το μέσο όρο της Ε.Ε.

Όσον αφορά την καινοτομία, η επίδοση των ελληνικών μμε ήταν σαφώς καλύτερη από τη μέση γενική επίδοση σε όλους τους δείκτες με βάση τα στοιχεία του 2006, αλλά σύμφωνα με τον πίνακα αξιολόγησης της καινοτομίας στην Ένωση το 2013 η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε μέτρια ως προς την καινοτομία, με επίδοση χαμηλότερη του μέσου όρου της Ε.Ε.

Ειδικότερα, τα στοιχεία για το 2010 δείχνουν κάποια επιδείνωση της ικανότητας των ελληνικών μμε να μετατρέπουν τις νέες για την αγορά καινοτομίες και τις νέες για την εταιρεία καινοτομίες σε πωλήσεις.

Διεθνοποίηση

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι πολύ κατώτερη από το μέσο όρο, κυρίως εξαιτίας του χρόνου που απαιτείται για την πραγματοποίηση συναλλαγών εκτός της Ε.Ε.

Αν και έχουν υπάρξει βελτιώσεις, οι ελληνικές μμε εξακολουθούν να χρειάζονται κατά μέσο όρο 15 έως 19 ημέρες αντιστοίχως για δραστηριότητες εισαγωγής και εξαγωγής, ενώ ο μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 11 ημέρες και για τα δύο.

Από την άλλη, το κόστος και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν διαφέρουν πολύ από το μέσο όρο της Ε.Ε.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές μμε έχουν πολύ λιγότερες δυνατότητες από τις άλλες μμε (το ήμισυ του μέσου όρου της Ε.Ε.) να πραγματοποιήσουν συναλλαγές εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδος, οι κύριοι εξαγωγικοί εταίροι είναι οι γειτονικές χώρες: Τουρκία (11% των συνολικών εξαγωγών), Ιταλία (8%), Γερμανία (6%), Βουλγαρία (6%), και Κύπρος (5%), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχουν πιθανές αναξιοποίητες ευκαιρίες σε πιο μακρινές χώρες, π.χ. ΗΠΑ (4%).

Ωστόσο, οι τομείς που κυριαρχούνται από τις μμε, οι οποίοι ηγούνται της εξαγωγικής δραστηριότητας, όπως ο τομέας παραγωγής τροφίμων (19% του συνόλου των εξαγωγών το 2013), θα πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για να καθιερώσουν ομοιόμορφα ποιοτικά πρότυπα και εμπορικούς κανόνες για τις εξαγωγικές αγορές, να αξιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και να επεξεργαστούν φυσικούς πόρους, όπως τα κοιτάσματα αλουμινίου, τα οποία αντιστοιχούν στο 4% των συνολικών εξαγωγών για το 2013.

Πολιτική για τις εξαγωγές

Στο επίπεδο της πολιτικής, έχει αναπτυχθεί εθνική πολιτική για τις εξαγωγές, ύστερα από διαβουλεύσεις με την κοινότητα των εξαγωγικών επιχειρήσεων, για να βοηθήσει τις ελληνικές επιχειρήσεις να βελτιώσουν τη διεθνή τους ανταγωνιστικότητα.

Η στρατηγική βασίζεται σε τρεις άξονες: α) διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης της Ελλάδας, β) προώθηση του εμπορίου και των ξένων άμεσων επενδύσεων και γ) διευκόλυνση του εμπορίου.

Το ολοκληρωμένο αυτό σχέδιο έχει δύο βασικούς στόχους: να μειώσει σημαντικά το εμπορικό έλλειμμα έως το 2014 και να αυξήσει τις εξαγωγές αγαθών στο 16% του ΑΕΠ έως 2015, αναφέρει η έκθεση.